

Onze visie op leerlingbegeleiding en zorg/ GOK

Algemene visie en uitgangspunten

EEN GEÏNTEGREERD ZORGBELEID OP VIER DOMEINEN

Zoals vastgelegd in het decreet leerlingbegeleiding, biedt onze school geïntegreerde zorg op vier domeinen.

Op het domein van **preventieve gezondheidszorg** werken we met systematische contactmomenten (elke 8 weken) met het CLB die reeds van bij de start van het nieuwe schooljaar vastliggen. Daarnaast worden er in samenwerking met het CLB vaccinaties georganiseerd om het ontstaan en de verspreiding van sommige besmettelijke ziektes tegen te gaan. De regering legt hiervoor het vaccinatieschema vast. Ook heeft de school een uitgewerkt gezondheidsbeleid (zie flyer in bijlage) dat wordt gedeeld in het team, met de leerlingen en met de ouders. Hierin staat onder andere beschreven dat we ernaar streven om een snoep- en frisdrankvrije school te zijn. Dit heeft als doel dat we de leerlingen, en parallel ook de leerkrachten, ondersteunen bij het streven naar een balans in gezonde voeding en voldoende beweging.

Op het domein van **de onderwijsloopbaan** willen we onze leerlingen gaandeweg ondersteunen om voldoende zelfkennis te ontwikkelen, om inzicht te verwerven in de structuur van en de mogelijkheden binnen onderwijs, opleiding en arbeidsmarkt en om adequate keuzes te leren maken op school en daar buiten. Dit doen we bijvoorbeeld door keuzeborden en hoekenwerking in de kleuterschool waarmee we de zelfregie van onze leerlingen al op jonge leeftijd stimuleren en ondersteunen. Of oor bijvoorbeeld contractwerk, individuele doelen en leerlinggesprekken in de lagere school. Leerlingresultaten worden gemonitord en geëvalueerd aan de hand van observaties, toetsresultaten en gestandaardiseerde testen en bijgehouden in het leerlingvolgsysteem. Waar nodig wordt basis- of verhoogde zorg geboden (zie verder). We organiseren ook infosessies over het secundair onderwijs in het eerste trimester van het zesde leerjaar in samenwerking met het CLB, etc. Op het einde van het zesde leerjaar brengen wij de onderwijsloopbaan van elke leerling in kaart aan de hand van een BASO-fiche.

Op het domein van **psychisch en sociaal functioneren** engageren we ons ertoe om het welbevinden van de leerling te bewaken, te beschermen en te bevorderen waardoor de leerling op een spontane en vitale manier tot leren kan komen en zich kan ontwikkelen tot een

veerkrachtige volwassene. Op klasniveau heeft elke klas een klasgesprek-box met materialen op maat (bijv. gevoelensprenten en -woorden, gesprekskaartjes, talentenkaartjes, omdenkbillen, etc.) om de leerlingen te ondersteunen bij het uiten van hun gevoelens, het leren omgaan met, bespreekbaar maken en oplossen van conflicteren, etc. In vele klassen wordt er gebruik gemaakt van een check-in en check-uit waarin de leerlingen met deze materialen kunnen delen hoe het met hen is, elkaar complimenten kunnen geven en punten ter verbetering van bijv. klassfeer, etc. kunnen aanbrengen. Op schoolniveau is welbevinden een belangrijke prioriteit in het strategisch meerjarenplan. Zo is de school bijvoorbeeld bezig met een KIVA-opleiding (Fins, wetenschappelijk onderbouwd programma om te evolueren naar een pestvrije school) van waaruit een breder pest- en sanctiebeleid kunnen vormkrijgen.

Tot slot stellen we ons op het domein van **leren en studeren** tot doel het leren van de leerling te optimaliseren en het leerproces te bevorderen door leer- en studeervaardigheden te ondersteunen en te ontwikkelen. Algemeen wil dat onder andere zeggen dat we leerlingresultaten actief monitoren en evalueren aan de hand van observaties, toetsresultaten en gestandaardiseerde testen en bijhouden in ons leerlingvolgsysteem. Waar nodig zetten we binnen onze brede basiszorg op maat van de leerlingen in op het versterken van de werkhouding, executieve functies (hiervoor gebruiken we de methode ‘Breinhelden’, starten we een traject rond faalangst, etc. In het periodieke zorgoverleg evalueren we ook aan de hand van de m-cirkel welke leerlingen welke vorm van verhoogde zorg nodig hebben op dit domein (zie verder). Tot slot geven we ook in de derde graad actief les in het ‘leren leren’ (bijv. leren plannen, samenvatting/mindmap maken, etc.).

AANDACHT VOOR GELIJKE ONDERWIJSKANSEN (GOK)

GOK gaat in de eerste plaats over het bestrijden van structurele mechanismen die de ontwikkelingskansen van bepaalde groepen leerlingen bedreigen. Het is werken aan een aantal structurele basisvoorwaarden van fase 0 in het Zorgcontinuüm (de preventieve basiszorg). Als katholieke dialogeschool zijn we een inclusieve school. Dat staat ook zo verankerd in onze visietekst. Dat wil zeggen dat we steeds op zoek gaan naar de verschillende onderwijsbehoeften van al onze leerlingen en steeds zoeken hoe we de barrières die leerlingen belemmeren om tot optimaal leren te komen, kunnen wegnemen.

Werken aan gelijke onderwijskansen betekent dat de persoonlijke en sociale kenmerken zoals talent of beperking, gender, geslacht, sociale-economische status, etniciteit en culturele identiteit geen barrières mogen zijn die de volwaardige ontwikkeling van de leerlingen en het gelijkwaardig behalen van de leerplandoelen en leerresultaten in de weg staan. (OECD 2012). Deze kenmerken houden verband met de mogelijke levensomstandigheden van de gezinnen. Naargelang het onderwijsniveau of de toepassing ervan krijgen deze indicatoren een specifiek naam of invulling. In het basisonderwijs worden lestijden jaarlijks toegekend op basis van de van de SESindicatoren, de SES-lestijden. Deze kenmerken hebben betrekking op het diploma van de moeder, op de thuistaal en het ontvangen van een studietoelage.

Onderstaand is een overzicht terug te vinden van de SES-lestijden in de kleuter- en lagere school.

Tabel 1 SES-lestijden bij de kleuters

	% op basis van vorig schooljaar	Aantal leerlingen	Lestijden per leerling	Aantal lestijden
Opleidingsniveau moeder		3	0,26710	0,8013
Thuistaal niet NL		94	0,29116	27,36904
Schooltoeslag	12,28%	14,122	0,11917	1,6829187

	30 SES lestijden
--	-----------------------------

Tabel 2 SES-lestijden in de lagere school

	% op basis van vorig schooljaar	Aantal leerlingen	Lestijden per leerling	Aantal lestijden
Opleidingsniveau moeder		16	0,26710	4,2736
Thuis taal niet NL		174	0,29116	50,66184
Schooltoeslag	12,28%	27,5072	0,11917	3,278033
				58 SES lestijden

Geïntegreerd in ons bredere zorgbeleid en rekening houdend met de (evolutie van de) SES-indicatoren op onze school, gebruiken we deze extra lestijden als volgt:

- **Versterking van de taal van onze leerlingen** door hier in de zorg expliciet op in te zetten en ruimte voor te maken. Dit wordt ondersteund vanuit de projecten waar we schoolbreed op inzetten (BRU-taal, TACO) van waar er voortdurend impulsen zijn.
- **Aanbieden taalbad** voor leerlingen die instromen in de lagere school en nog niet naar het Nederlandstalig onderwijs gegaan zijn én leerlingen die extra woordenschatondersteuning kunnen gebruiken.

Daarnaast vindt de school het belangrijk om **aandachtig te zijn voor financiële problemen** bij de gezinnen van onze leerlingen door bijvoorbeeld in het oog te houden wie laat is met het betalen van schoolfacturen, wie regelmatig geen aangepaste lunch mee heeft, welke leerlingen geen aangepaste kledij hebben, etc. Vanuit deze observaties wordt een open dialoog opgestart met de ouders en wordt steeds bekeken waar de school kan tegemoet komen (aan de hand van de subsidie 'tussenkost schoolkosten kwetsbare gezinnen' van de VGC en waar, in samenwerking met het CLB, verwijzing naar externe hulpverlening nodig is.

OVERKOEPELENDE VISIE. INZET OP EEN STERKE ONDERWIJSKWALITEIT EN BASISZORG

Onze geïntegreerde zorg vindt plaats vanuit een overkoepelende visie die is gefundeerd in onze algemene visie. Kenmerkend voor deze zorgvisie is dat er volop wordt ingezet op **een sterke onderwijskwaliteit** en zo ook **een brede basiszorg** voor alle leerlingen. Dit vanuit het principe '**hoe sterker de boot hoe minder leerlingen uit de boot vallen**'. Hoe beter onze onderwijskwaliteit en hoe sterker we ons afstemmen op onze leerlingen, hoe minder leerlingen extra zorg gaan nodig hebben.

Hierbij willen we erin groeien om steeds meer te vertrekken vanuit UDL ofwel **Universal Design of Learning**. Dat wil zeggen dat je een onderwijsleerarrangement creëert waarbij je bij het ontwerp al rekening houdt met de diversiteit in leerstijlen, achtergronden, interesses en uitdagingen van je leerlingen. Door vooraf mogelijke barrières in het leerproces weg te werken, worden er optimale leerkansen gecreëerd voor alle leerlingen. Dit staat in contrast met de vroegere aanpak waarin een les wordt voorbereid op basis van de gemiddelde leerling en vervolgens werd nagedacht voor welke leerlingen aanpassingen moeten gebeuren.

Een voorbeeld hiervan is dat er bij ons op school naar wordt gestreefd om hulpmiddelen zoals koptelefoons, concentratieschermen, onthoudboekjes, onthoudfiches, etc. bij opdrachten breed beschikbaar te maken in de klas voor alle leerlingen en dus niet enkel voor de zorgleerlingen. De leerlingen kunnen dit dan op basis van hun eigen inschatting gebruiken terwijl ze aan de slag zijn in de les. Dit maakt het gebruik van hulpmiddelen laagdrempeliger. Ook

aanpassingen waar alle kinderen bij gebaat zijn, bijvoorbeeld het helder maken van de doelstellingen van een les, meer structuur brengen in de dag, visuele ondersteuning van tussenstappen, enkelvoudige vraagstellingen bij toetsen, etc. worden daar waar mogelijk algemeen toegepast. Afhankelijk van de leerlingkenmerken van de klasgroep wordt bij het opmaken van een onderwijsleerarrangement ook al meteen gekeken waar kan gedifferentieerd worden (bijv. tempo, mate van instructie, werkvormen, verwerkingsmogelijkheden, etc.) en dit wordt opgenomen in het design van de les.

INZET OP EEN WARME, KRACHTGERICHTE AANPAK MET OOG VOOR DE COMPLEXITEIT VAN ELK VERHAAL.

Een ander belangrijk principe van onze zorgvisie is dat er steeds **krachtgericht** wordt gewerkt met oog voor de talenten van elke leerling. Iedere leerling heeft bijzondere talenten én groeppunten. Deze talenten worden ingezet in de brede basiszorg én in het maken van zorgarrangementen. Dit wordt telkens benadrukt in de communicatie met leerkrachten, ouders én met de leerling zelf. Wat betreft de groeppunten krijgt elke leerling de kans om zich op zijn **eigen tempo** te ontwikkelen. Hierbij wordt **een warme, ondersteunende aanpak** gehanteerd met **oog voor de complexiteit** van de leerling, zijn verhaal en de achterliggende noden. Hierbij wordt steeds uitgegaan van een gedeelde verantwoordelijkheid van kinderen, jongeren, ouders, leerkrachten en zorgverleners. Een dwingende of bestraffende aanpak wordt vermeden.

We **streven ernaar om dit te laten doorklinken in onze taal** omdat we weten dat dit mee onze bril beïnvloedt waarmee we naar kinderen kijken en omdat we de juiste boodschap willen geven aan kinderen en ouders.

- ✚ Werkt niet mee
- ✚ Luistert niet
- ✚ Stoort
- ✚ Daagt uit
- ✚ Toont geen interesse

- Kan groeien in ...
- Ervaart moeilijkheden in ...
- Het is lastig voor hem of haar om ...
- Kan ondersteuning gebruiken in
- Loopt vast op

*Nadruk op individuele verantwoordelijkheid.
Negatief, veroordelend, te weinig onderzoekend,
aanmoedigend.*

*Nadruk op gedeelde verantwoordelijkheid.
Opbouwend, onderzoekend,*

Concretisering van deze visie.

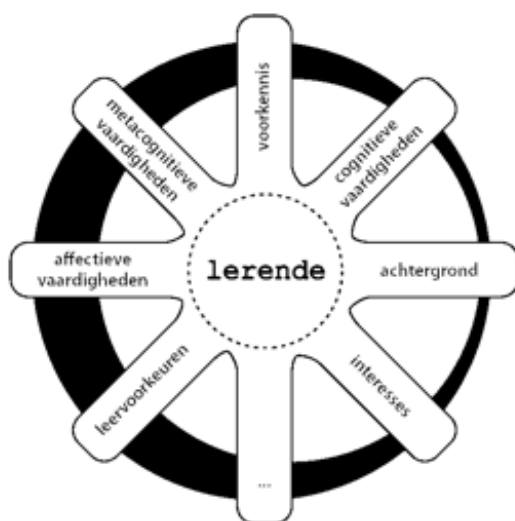
“Hoe sterker de boot, hoe minder leerlingen uit de boot vallen.” (fase 0)

Zoals beschreven is een belangrijke pijler van onze zorgvisie om volop in te zetten op **een krachtige onderwijsleeromgeving en sterke basiszorg voor elke leerling (fase 0)**. Van hieruit werken we een aanbod op maat uit voor leerlingen met extra noden (fase 1, 2, 3)

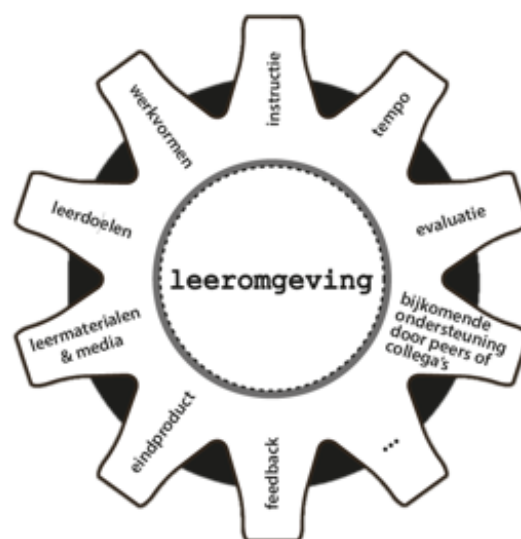

De klasleerkracht is de belangrijkste spilfiguur van deze brede basiszorg. Hij creëert **een krachtige leeromgeving** voor zijn leerlingen met het ZILL-leerplan als kompas en de principes van universal design of learning (UDL) als uitgangspunt. Het leerplan omvat in tien ontwikkelingsvelden de totale, harmonische ontwikkeling van de leerlingen. Op basis van de unieke kenmerken van de leerlingen (voorkennis, cognitieve vaardigheden, affectieve vaardigheden, leervoorkeuren, etc.) gaat de leerkracht **een onderwijsarrangement creëren dat** elke leerling maximale leer- en ontwikkelingskansen biedt. Hierbij kan gevarieerd worden in tempo, moeilijkheidsgraad, mate van instructie, werkvormen, etc.

Op basis waarvan kan je differentiëren?

Welke elementen kan je bespelen?

De vooruitgang van de leerlingen op de verschillende ontwikkelingsdomeinen wordt nauwgezet geëvalueerd (zie hoofdstuk over evaluatie).

De leerkracht wordt door het zorgteam ondersteund. 2x per jaar wordt er in overleg met de klasleerkracht en de zorgcoördinator **een klasbeeld** opgesteld waarin alle leerlingen worden overlopen op cognitief domein, op het vlak van werkhouding en op sociaal emotioneel domein. De leerkracht kan op deze momenten, op het zeswekelijks zorgoverleg én tijdens informele momenten tussendoor om ondersteuning vragen bij deze brede basiszorg van de zorgcoördinator en zorgleerkrachten. Het klasbeeld én de vragen van de leerkracht worden telkens op het zorgteam met de zorgcoördinatoren en zorgleerkrachten besproken.

Verhoogde zorg op maat van elk kind (fase 1).

Wanneer we ondervinden dat de ontwikkeling van een leerling op één of meerdere domeinen niet verloopt zoals voorzien dan wordt dit tijdens het klasbeeldoverleg gesignaleerd en worden de leerlingen aangemeld voor fase 1. Op een het intern zorgoverleg (frequentie: 1x/6 weken; aanwezig: klasleerkracht en zorgcoördinator) worden **de talenten, groeipunten en onderwijsbehoeften** van deze leerling al een eerste keer geanalyseerd en wordt nagedacht welke bijkomende **stappen** gezet kunnen worden om het ontwikkelingsproces van deze leerling te stimuleren.

5.2.3. Betrokkenheid van het CLB (fase 2 en 3).

Als blijkt dat de schoolinterne expertise ontoereikend is om de leerling te ondersteunen in zijn ontwikkeling, bespreekt de school de noden van die leerling op **een MDO**. De school doet dan een beroep op de expertise van het CLB en/of andere externen. In gemeenschappelijk overleg wordt beslist welke verdere stappen ondernomen worden (bijv. diagnostiek, etc.). Dit wordt gedocumenteerd in het leerlingvolgsysteem, periodiek opgevolgd in het intern zorgoverleg én met de leerling en zijn/haar ouders. Hierover wordt teruggekoppeld op het volgende MDO.

Wanneer LRC wordt betrokken om een leerling te ondersteunen dan wordt **een leerarrangement op maat** opgesteld waarin staat beschreven hoe klasleerkracht, zorgleerkracht en ONW-medewerker samenwerken in functie van de leerling.

Wanneer de ontwikkeling van leerlingen ondanks de nodige zorg en aandacht van de school en haar samenwerkingspartners en ondanks de nodige tijd en ruimte stagneert, dan kan er uitzonderlijk worden gekozen voor een individueel traject op maat (IAC) waarin de leerling een aangepast curriculum volgt of dringt het advies naar een andere school zich op. Dit komt voor ouders en leerlingen nooit onverwacht, maar is een logische volgende stap in het zorgtraject.

Het zorgteam.

Het zorgteam bestaat uit een zorgcoördinator voor de kleuterschool, een zorgcoördinator voor de lagere school, 4 deeltijdse zorgleerkrachten voor de lagere school en twee deeltijdse zorgleerkrachten voor de kleuterschool. Onze school kent een systematiek waarbij bij vervanging van afwezige leerkrachten oplossingen gehanteerd worden die een goed compromis zijn tussen het comfort van de leerlingen en het belang van de continuïteit van de zorginitiatieven. Wanneer er een leerkracht ziek is dan worden de leerlingen verdeeld over de andere klassen; vanaf dag drie van de afwezigheid neemt de zorgleerkracht de klas over.

Het zorgbeleid. Een planmatige aanpak.

Onze school blijft elk jaar werken aan een visie op zorg. Dit doen we in samenspraak met de directie, het CLB, het ondersteuningsnetwerk, het zorgteam, het leerkrachtenteam en de pedagogische begeleidingsdienst. Hierdoor zijn we de laatste jaren kunnen groeien in het uitbouwen van deze zorgvisie. We zien ook dat de leerkrachten hier goed aan meewerken en dat ze zich de brede kijk op zorg eigen maken. We proberen op zorgoverleg,

personeelsvergaderingen en pedagogische studiedagen het hele team op de hoogte te houden van de deze zorgvisie en van veranderingen in het onderwijs, nieuwe inzichten, nuttige materialen, etc. en laten ook ruimte voor eigen inbreng en initiatieven van de leerkrachten om onze zorgvisie verder te verrijken